

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı:2009/54 (Siyasi Parti Mali Denetimi)

Karar Sayısı:2013/88

Karar Günü:28.5.2013

R.G. Tarih-Sayı:29.06.2013-28692

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Lider Türkiye Partisi 2008 yılı kesin hesabının incelenmesidir.

3.9.2001 tarihinde kurulan Lider Türkiye Partisinin 24.9.2008 tarihinde yapılan 2. Olağan Büyük Kongresinde Partinin kapanmasına karar verilmiştir.

II- İLK İNCELEME

Lider Türkiye Partisinin 24.9.2008 tarihinde yapılan 2. Olağan Büyük Kongresinde Partinin kapanmasına karar verildiğinden, kapandığı 24.9.2008 tarihine kadar olan dönemdeki gelir ve gideri kapsayan kesin hesabın en geç 30.6.2009 tarihine kadar verilmesi gerekir.

Lider Türkiye Partisi Genel Merkezi imzalı 28.6.2009 günlü yazı Anayasa Mahkemesi Başkanlığına 14.7.2009 gün ve 996/272 sayı ile verilmiştir.

Lider Türkiye Partisi 2008 yılı kesin hesabının Parti Genel Başkanı tarafından Haziran ayı sonuna kadar Anayasa Mahkemesi Başkanlığına sunulması gerektiği yönündeki 2820 sayılı Kanun'un 74. maddesi ile getirilen kurala uyulmamıştır.

2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 74. maddesinde, '*Siyasi partilerin mali denetimi Anayasa Mahkemesince yapılır. Anayasa Mahkemesi, siyasi partilerin mal edinimleri ile gelir ve giderlerinin Kanuni uygunluğunu denetler.*

Siyasi partilerin genel başkanları, karara bağlanarak birleştirilmiş bulunan kesin hesap ile parti merkez ve bağlı ilçeleri de kapsayan iller teşkilatının kesin hesaplarının onaylı birer örneğini Haziran ayı sonuna kadar Anayasa Mahkemesine ve bilgi için Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına vermek zorundadırlar. Bu belgelere, ilgili siyasi partinin aynı hesap döneminde edindiği taşınmaz ve değeri yüz milyon lirayı aşan taşınır malların, menkul kıymetlerin ve her türlü hakların değerleri ile edinim tarihlerini ve şekillerini de belirten listeleri eklenir.'

111. maddesinin (b) bendinde ise '*Siyasi partilerin 74 üncü madde hükümlerine aykırı hareket eden sorumluları hakkında, üç aydan altı aya kadar hafif hapis ve on beş milyon liradan otuz milyon liraya kadar hafif para cezası verilir.'*

hükümleri yer almıştır.

2008 yılı kesin hesap cetvelinin Anayasa Mahkemesi Başkanlığına 14.7.2009 gün ve 996/272 sayı ile verilmesi 2820 sayılı Kanun'un 74. madde hükümlerine aykırılık oluşturmaktadır. Dolayısıyla, 2820 sayılı Kanun'un 74. maddesi hükümlerine aykırı hareket eden parti sorumluları hakkında yasal işlem yapılabilmesi için Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulması gerekir.

Bu itibarla Lider Türkiye Partisi 2008 yılı kesin hesabının ilk incelemesi sonucunda;

1- İşin esasının incelenmesine,

2- Partinin 2008 yılı kesin hesabını, 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 74. maddesinde öngörülen sürede Anayasa Mahkemesine vermeyen parti sorumluları hakkında, aynı Kanun'un 111. maddesinin (b) bendi uyarınca, yasal işlem yapılması için Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulmasına,

28.5.2013 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Lider Türkiye Partisinin, Anayasa Mahkemesine verdiği 2008 yılında gelir ve giderlerinin olmadığına dair yazı ile Partinin kapandığı 24.9.2008 tarihine kadar hiçbir gelir ve giderinin olmadığına dair Genel Başkan Mustafa ÖZMAN ve Genel Sekreter Dilber ÖZMAN'ın imzalı karar defteri fotokopisi üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren Raportör Zekeriya AYDIN tarafından hazırlanan esas inceleme raporu, Anayasa ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Kanun'un ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Lider Türkiye Partisi Genel Merkez ve il örgütleri 2008 yılı hesabının gelir ve giderinin olmadığı belirtildiğine göre belgeleri olmayan hesabın incelenmesi de söz konusu olamaz.

Partinin kapanmasına karar verildiği 24.9.2008 tarihine kadar Genel Merkez ile Adana, Adıyaman, Antalya, Bitlis, Elazığ, Erzurum, Hakkari, İstanbul, Konya, Kütahya, Kahramanmaraş, Mardin, Muş, Tokat, Tunceli, Şanlıurfa, Uşak, Aksaray, Batman ve Kilis olmak üzere Partinin 20 il, 3 ilçe ve 1 belde teşkilatı bulunmaktadır. Siyasi partilerin faaliyetlerini yürüttükleri genel merkez, il, ilçe veya belde başkanlıklarına ait binaların ya kendi mülkü veya kira olması gerekir. Şayet parti yetkililerine ait binalarda siyasi parti faaliyette bulunuluyor ise (genel merkez, il, ilçe veya belde teşkilatının faaliyette bulunduğu binalar) bu takdirde kira sözleşmesi düzenlenerek isabet eden tutarın partiye bağış olarak kaydedilmesi gerekir.

Partinin 20 il, 3 ilçe ve 1 belde teşkilatı bulunmasına karşın, parti yetkililerince bu illerle ilgili her hangi bir gelir ve gider bildirilmemiştir.

Partinin Genel Merkez, il, ilçe ve belde örgütleri kapandığı tarih olan 24.9.2008 tarihine kadar faaliyette olduğuna göre, bu yerlerin en azından yönetim giderlerinin (kira, su, elektrik, telefon, kırtasiye vb.) olması gerekir. Yönetim giderlerinin hesaplarda görülmemesi kayıt dışı gelir ve gider oluşturulmuş olduğunu göstermektedir. Bu durumda 2820 sayılı Kanun'un 69. maddesindeki bir siyasi partinin bütün gelirlerinin, o siyasi partinin tüzel kişiliğinin adına elde edileceği ile aynı Kanun'un 70. maddesindeki bir siyasi partinin bütün giderlerinin o siyasi partinin tüzel kişiliğinin adına yapılacağı hükmüne aykırı davranılmıştır.

Mahkemeye istenen bilgilerin istendiği şekliyle verilmemesi, hesap verilebilir şekilde kayıt ve belge düzeninin oluşturulmaması, hesabın dışında gelir ve gider oluşturulması, inceleme ve araştırmayı engellemeye yönelik eylemler olduğundan 2820 sayılı Kanun'un 111. maddesinin (c) fıkrasına istinaden gerekli işlemlerin yapılmasını temin için Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulması gerekir.

IV- SONUÇ

Lider Türkiye Partisinin 2008 yılı kesin hesabının incelenmesi sonucunda;

Esas Sayısı:2009/54 (Siyasi Parti Mali Denetimi)

Karar Sayısı:2013/88

1- İlk İnceleme toplantısında verilen karar gereğince, Partinin 2008 yılı kesin hesabını 2820 sayılı Kanun'un 74. maddesinde öngörülen sürede Anayasa Mahkemesine vermeyen parti sorumluları hakkında aynı Kanun'un 111. maddesinin (b) bendi uyarınca yasal işlem yapılması için Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulmasına,

2- Mahkemeye istenen bilgilerin istendiği şekliyle verilmemesi, hesap verilebilir şekilde kayıt ve belge düzeninin oluşturulmaması, hesabın dışında gelir ve gider oluşturulması, inceleme ve araştırmayı engellemeye yönelik eylemler olduğundan Kanun'un 111. maddesinin (c) fıkrasına istinaden gerekli işlemlerin yapılması için Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulmasına,

3- Gelir ve gideri olmadığı beyan edilerek herhangi bir bilgi ve belge ibraz edilmeyen Parti Genel Merkezi ile 20 il örgütünün kesin hesabının denetimi gerçekleştirilemediğinden, Partinin 2008 yılı hesabının 2820 sayılı Kanun uyarınca kabul edilmesinin mümkün olmadığına,

28.5.2013 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkanvekili	Üye	Üye
Serruh KALELİ	Mehmet ERTEN	Serdar ÖZGÜLDÜR
Üye	Üye	Üye
Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Zehra Ayla PERKTAŞ	Recep KÖMÜRCÜ
Üye	Üye	Üye
Burhan ÜSTÜN	Engin YILDIRIM	Nuri NECİPOĞLU
Üye	Üye	Üye
Hicabi DURSUN	Celal Mümtaz AKINCI	Erdal TERCAN
Üye	Üye	Üye
Muammer TOPAL	Zühtü ARSLAN	M. Emin KUZ